

Méhészeti Közlöny.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész-egylet tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részérő évi 4 korona. Előfizetőknek: Egész évre 4 korona; félévre 2 korona.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére Kolozsvár, Király-utca 25 sz., reclamatiók, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkár-hoz Kolozsvár, Mészáros-utca, 3. sz., a pénzküldemények Zsogón Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz Kolozsvár, Mátyáskirály-ter Bány-palota intézendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyesz. cm.) 6 k., féloldal 3 k., negyed oldal 1 k. 50 f. Egyesületi tagok és fél éves hirdetőknak 10%-al, egész éves hirdetőknak 15%-al olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”)tűzetes megjelölésével van megengedve.

A KÉZIRATOKAT NEM ADJUK VISSZA.

Felölös szerkesztő: **Ványolós Miklós.**

Felhívás.

Fölhívjuk a t. tagtársakat, hogy a kiknek ingyen mézélő és cserje csemetékre, vagy mézélő növények magvaira szükség van, azt **a mennyiség, valamint a név, lakás, u posta, vagy utolsó vasutállomás megjelölésével Dr. Balázs Ferencz urhoz (Kolozsvár, Mészáros-u. 3. sz. a.) folyó évi deczember végeig okvetlenül bejelenteni sziveskedjenek, hogy azok beszerzéséről idejében gondoskodhassunk.**

Közgyűlési meghívó.

Egyletünk 27-ik évi rendes közgyűlését *1908 évi január hó 26-án vasárnap délután 3 órakor* fogja megtartani Kolozsvárt a városház közgyűlési termében, melyre az egyesület minden egyes tagját meghívja az elnökség.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az igazgató választmány évi jelentése.
3. Pénztárnok jelentése az 1907 évi bevételek és kiadásokról.
4. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése.
5. Az 1908 évi költség előirányzat megállapítása.
6. Választások.
7. Indítványok.*

Az Erdélyrészi Méhész-Egylet igazgató választmányának Kolozsvárt 1907 évi november hó 15-én tartott üléséből.

Br. Jósika Gábor,
elnök.

Dr. Balázs Ferencz,
pótitkár.

Fegyzet: Az alapszabályok 32. §-a értelmében, a mennyiben a rendes időre össze hívott közgyűlés a tagok részvétlensége miatt nem lenne határozatképes a 8 nap mulva tartandó közgyűlés a tagok számára való tekintet nélkül fog határozni.

Kérelem.

Tisztelettel kérjük tisztelt tagtársainkat és egyletünk barátait, sziveskedjenek barátaik és ismerőseik köréből egyletünknek minél több tagot megnyerni. A tagok bejelentését kérjük dr. Balázs Ferencz főtítkár urhoz (Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá) intézni.

A szerkesztőség.

* Esetleges indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal a főtítkárnál írásban benyújtandók. (Alapszabályok 30 §)

Az Erdélyrészi Méhészegylet költségvetési előirányzata az 1938. évre.

Folyó szám	A) Fedezet	1907		1908		Folyó szám	B) Szükséglet	1907		kór.	
		kor.	f.	kor.	f.			kor.	f.	kor.	f.
1	1907. évi tagdíj hátralékból	—	—	300	—		I. Személyi járandóságok.				
2	1908. évi tagdíjából	1000	—	1000	—	1	Lapkiadó évi munkadíja	120	—	120	—
3	Méhteleg jövedelméből	300	—	150	—	2	Méhész évi fizetése	—	—	720	—
4	1907. évi hirdetési díj hátralékból	—	—	80	—	3	Tisztviselők tiszteletdíja v. jutalma	800	—	1200	—
5	Évi hirdetési díj	180	—	180	—		II. Dologi kiadások.				
6	Kaptárkészítésből	600	—	1000	—	4	Igazgató alelnök	—	—	50	—
7	1907. évi tanfolyamon elhasznált anyagok ártéértiménye	—	—	819	—	5	Főtitkár	100	—	100	—
	Fedezet összesen	—	—	3520	—	6	Szerkesztő	200	—	200	—
	Szükséglet összesen	—	—	11470	—	7	Pénztárnok	100	—	100	—
	Fedezetlen hiány	—	—	7950	—	8	«Méhészeti Közlöny» nyomására	1500	—	1500	—
						9	Postadíjakra	300	—	300	—
						10	Adó, vízidíj, kéményseprés, biztosítás	60	—	80	—
						11	Szaklapokra és könyvekre	100	—	100	—
						12	Telepeltartás és új befektetésre	700	—	2000	—
						13	Kaptár és egyéb készítéshez való anyag	700	—	1000	—
						14	Vándorgyűlések stb. czéljaira	600	—	800	—
						15	Pályadíjakra	100	—	100	—
						16	Előre nem látott vegyes kiadásokra	800	—	1200	—
						17	Kongresszus és kiállítás előkészületeire	—	—	1200	—
						18	Alapszámú újjá nyomására	100	—	200	—
						19	Jutalmazásokra	—	—	500	—
							Összesen	—	—	11470	—

Sz. —1907.

Tárgyalta és elfogadta az Erdélyi Méhészegylet igazgatóválasztmányja Kolozsvári, 1907 év november hó 15 én tartott ülésében azon megjegyzéssel, hogy a bevételi hiány fedezésére államsegély fog kértetni.

Kolozsvárt, 1907. november 17-én.

Dr. Balázs Ferencz s. k., Dr. Zsögön Béla s. k., Zsögön R. Mihály s. k.,
főtitkár. ig. alelnök pénztáros.

Az álnyaság.

A mindent átkutató véges emberi ész gyakran találkozik a természetben olyan jelenségekkel, a melyek eddigi elméletét meghiusítani látszanak, s ha fölöttük egyszerűen napi-rendre tér a nélkül, hogy a keletkezésük okát tüzetesen és behatóan megvizsgálná, rendesen olyan kiforgatott dolgokat fog állítani, a melyek más értelmesebb emberek eszét és gondolkodás módját hosszabb-rövidebb időre a rendes mederből kizökkentik.

Semmi sem igényel a legapróbb részletekig kiterjedő figyelmet; semmi sem csalja meg jobban az elbizakodott megfigyelőt, mint a természet. Pedig nincs a világon tökéletesebb törvény, mint a természet törvénye, abból a kivételek csak ritkán és szembetűnően mutatkoznak. Sok olyan dolog, amit kivételnek veszünk, voltaképen nem az, hanem egy olyan akadály szüleménye, melyet mi észre nem veszünk, voltaképen nem az, hanem egy olyan akadály szüleménye, melyet mi észre nem vettünk, de elég ok volt arra, hogy a természet egyenes fejlődésének törvényét utjából eltetelje, vagyis hogy annak más irányt adjon.

Ez az akadály néha oly csekély, hogy nincs az a beható vizsgálat, nincs annyira tökéletesített műszer, a melynek segítségével észrevehessük s ezeknek az apró akadályoknak irányító erőkknek nagy általánosságban »problema« nevet adtak.

Mennyi ilyen probléma nyert volna és nyerne megoldást, ha az emberiség tapasztalatait nem hagyná elveszni, nem zárná magába, hanem a közcélnak szolgálva másokkal is tudatná. Mennyivel nagyobb volna az emberiség ismeretköre minden irányban, ha szigorú és pontos megfigyelés alá venne minden tapasztalt dolgot. Az a nemzet, amely mindent leír, mindent közread nemcsak nyelvét, irodalmát neveli és műveli, hanem több oldalról világítva meg valamely dolgot a későbbi kutatóknak munkáját megkönnyíti, a haladást előmozdítja, ami okvetlenül az illető nemzet jólétére vezet. Legboldogabb az a nemzet, a mely nem másoktól, hanem önmagától tanul, haszna van belőle a társadalom minden rétegének.

Sajnos nincs ez így nálunk. Valaki valamit tapasztal, mindjárt törvényt szab ki belőle anélkül, hogy keletkezésének okát kutaná, s annak lehetséges vagy lehetetlen voltáról kellőképp meggyőződne. Vagy ha saját maga nem képes meggyőződni az okról, bár hívna másokat is, hogy a »több szem többet lát« elvénél fogva megállapíthassák azt a körülményt, amely a látszólagos rendellenességet előidézte. De nem teszi, hanem él tovább abban a szent meggyőződésben a nélkül, hogy az általános törvényt tovább respektálná.

Igy történt az elmúlt nyáron is, hogy egy méhesgazda határozottan azt állította, miszerint az az általánosan elismert és bebizonyított törvény, hogy »termékeny anyával bíró méhcsaládban ályanyaságról szó sem lehet« — nem igaz, mert méhesében talált olyan törzset, amelyben termékeny anya és ályanyaság egyidőben volt.

Ez volt az ő ellentmondást nem tűrő határozott meggyőződése annak daczára, hogy 25 kaptárból álló méhesében 16 év óta az egyetlen egyszer fordult elő. Nagyon természetes, hogy ezt a rendetlenséget annak módja szerint orvosolta anélkül, hogy alapos megfigyelés alá vette volna azt a törzset, amelynél a kérdéses rendellenességet észlelte. Tehát elvágta az utját másnak is, hogy azt kikutathatta volna.

Azonban ami egyszer megtörténik, megtörténhetik másodszer is, s ami a másodikat előidézte ugyancsak az az ok játszott közben az elsőnél is. Szerencse, hogy az egyik eset után nem későre akadt a másik is tehát meg lehetett figyelni. A háromsoros országos méretű nagy kaptár minden sorában 15—15 keret illeti összesen tehát 45 keret. A kifejlődött méhcsalád pótolva a gazda hiányos gondoskodását, — amint a hideg beállott — a már kiépített egymás fölötti 24 keretet (mert a törzset nagyobb méznyerés céljából fejlesztette s tőle semmit él nem vett az első évben) megtöltötte, a hideg ellen való védelemből a hátsó kereteket köröskörül úgy beépítette, hogy tavasszal mikor a fészket a gazda meg nem bolygatva hátul üres keretekkel látta el, egy alul maradt kis nyíláson a méhek egy része a hátolsó térbe huzodott ott az

építkezést megkezdette és folytatta amíg csak az utolsó keretig nem jutott.

Természetes, hogy az anya a kis nyíláson át nem jöhetett (valószínűleg nem találta meg.)

Egyre több és több munkás jött át a nyíláson s midőn a hátsó úr is tele volt, a gazda, hogy méheit a nagy melegben bekövetkező megfulladástól megóvja — az ablakot eltávolította s az ajtónak alján szelelő lyukat furt.

Több se kellett, a méhek az eddigi kijáró nyílást beépítették s a közelebb levő szelelő lyukat használták kijáróul, ami a törzs kettéosztására vezetett. Tehát az egyből kettő lett.

S miután pedig a második — jobban mondva — hátsó törzsnek anyja nem volt, sem pedig munkás fiasítása amiből anyát nevelhetett volna magának. A természet rendje szerint föllépett az ályaság, a púpos fiasítás, amin a hátsó törzs kiseprésével az választó fal lemetzésével, valamint a vendégkijáró betömésével lehetett segíteni. Csodálatos, hogy két egymásutáni évben kellett ennek megtörténnie, s megtörtént volna évről-évre ugyanazon családdal, ha rá nem mutatok az okra.

Ebből az a morál, hogy ne változtassuk meg a rendes kezelést ugyanazon kaptárban, mert mindeniknek meg van a maga törvénye, s ha azt nem respektáljuk vagy egy vagy más módon ugyanaz a törvény fog érette megbüntetni.

Sándor G.

A herék száma.

Hogy helyesen megfejtessük azon kérdést, — mily számú herét lehet gyakorlati szempontból engedélyezni a méhtörzsnél? — első sorban a méhek természeti állapotához kell visszatérnünk.

Az ő természeti állapotuk nem az, hogy — több vagy sok méh család él egy és ugyanazon helyen, hanem az, hogy minden egyes méhtörzs egymástól külön egymástól távol telepedik le és éli munkás életét.

Hogy ezen természetes állapot a *méheknek* megfelelőbb és

kellemesebb, az vita tárgyát nem képezheti; de az *ember* kénytelen e ponton bizonyos észszerű erőszakot alkalmazni és a sikeres tenyésztés okából több vagy sok méhtörzset összpontosítani.

A természet az ősi állapot szerint ösztönzi a családot, hogy önmaga erőire támaszkodván, ne várjon segílyt vagy támogatást más családtól. Innen van az, hogy minden család egy-egy befejezett egész, mely a többiekkel semmi féle vonatkozásban vagy összeköttetésben nem áll, önmaga gondoskodik minden életszükségletéről, ezek között a fajfenntartásról is, melynek egyik lényeges tényezője: a herék.

Ő tehát a heréket, az ő saját nevelésü himeit, oly nagy számban termeli, hogy a legrosszabb esetben is azaz akkor is, ha ott közelben más méhcsalád nem laknék, az első raj kivonulása után visszamaradó ifju és szüz királynő megtermékenyítésére elegendő here álljon rendelkezésre.

A természet itt is azt cselekszi, ami látható a fák maghozamánál, mely mindig százszor nagyobb, mint a fajfenntartási szükséglet minimuma, mert a dicső természet bölcsesége az ő alkotásaiban sohasem a minimum szorongó mértékét, hanem a maximum okos pazarlását fejtí ki.

Hogy azonban e pazarlás a herék tekintetében csak látszólagos, azt bizonyítja az, hogy a herék — bizonyos időtartamban és bizonyos mértékig — a költés melegítésében hasznosak, ezen funkciót ugyan nem öntudatosan teljesítik, hanem azért, mert ők a napnak legnagyobb részét otthon töltik, csakis szép napokon és akkor is csak a délelőtti és déli meleg órákban hagyják el a kaptárt, midőn a külső hőfok a belső hőfokot önmaga is fenntartja.

Továbbá a herék a kasnak — hogy mondjam — dalnokai, az ő ugynevezett „zené“-jök vidítja, munkára serkenti a dolgozókat. Ez ugyan csak költői hypothesis, de egy szemernyi valószínűséget ettől sem lehetne elvitatni.

Ezen ősi állapot Magyarhonban, ezen Istentől gazdagon megáldott országnak ezer mérföldekre terjedő rengeteg erdősegeiben sok helyütt még fennáll, hol is a méhes gazdának méhtenyésztése nem egyéb egyszerű occupationál, melylyel ő az általa felkutatott méhtörzset, mint »res nullius«-t, egyszerű és

egyoldalú actussal birtokába és tulajdonába veszi, jelével ellátja és ebben megerősíti őt azon évszázados jogi nons, mely szerint az ilyen foglalás senkitől meg nem támadtatni, mindenkitől respectáltatni szokott.

Ilyen méhészetnél, mely lényegileg nem tenyésztés, csak őskori *kizsákmányolás* — a herék korlátozása nem csak felesleges, de lehetetlen is. Itt a korlátlan hereszaporulat kevés előnye és sok hátránya teljes mértékben érvényesül.

Másként alakul a helyzet akkor, midőn az ember a méheket saját céljaira házi állatokká tette, mintegy szelid rabságába hajtotta és évről-évre adófizetőivé tette. Ezen összpontosításban az ember oly viszonylatokba hozza az egyes családokat, melyekben egyiknek erői és gazdagsága a másiknak támogatása és pótlására hasznosíthatók.

Ezen centralisatio mellett a herék dolgában is azon kölcsönhatás áll be, hogy egyik kas himei a többiek fiatal anyáinak párjaiul készen állanak. — *nem szükséges tehát egy-egy kasnál az összes heréket meghagyni, vagy a herélépek építését összetett kezekkel szemlélni, hanem célszerű azt kaptároneként 50–100 darabig apasztani, (kivéve ha Olasz család összes heréire a keverés vagy specialitás céljaira van szükségünk.)*

Ily értelemben döntöttek a mérvadó méhészek, kiknek ebbeli tekintélye annyi elmélkedésen és annyi tapasztalaton alapul, miszerint *döntésök jelebbezhetlennek látszik.*

Dr. Fényes Kálmán,
ügyvéd.

Herefiasításból nevelt anya ?

Még emlékezni fog a t. olvasó, ifj. Páder Ferencz méhésztársunknak e közlőny 1906. deczemberi számában megjelent azon szenzáció: cikkére, melyben a szüztermelés (parthenogenesis) elméletének hadat üzen; lévén cikkének lényege az: — legalább ő jóhiszeműleg állítja — hogy *herefiasításból sikerült anyát neveltetnie*, mert: „A kaptárban, a beadott 2 keret *herefiasításon* kívül pete nem volt.“

Ezen állítás egészen határozott alakot ölt az által, hogy :

„hamarosan anyabölcsöket kezdettek reá építeni, amelyből 5 drb. látható is volt az ablak felőli oldalon.“

A laikusokra meggyőzőleg hat az utóbbi idézetek azon folytatása, hogy: „később a törzs által kiválasztott meg is termékenyült“ . . . „Ez utóbbi eset megtörténte után, — modja a cikkíró, — vallom és állítom is, hogy az anyának a hevétel megtörtént párosodása után a petékben meg van a képesség bármelyik ivadékká való fejlődésre “ . . . „Ami a dolgozók még eddig fel **nem elevített** hozzájárulásával történik.“ Itt a bökkenő! Épen ennek a magyarázatára lettem volna kíváncsi, de ezt a cikkíró szerényen elhallgatja.

Hanem azért így folytatja; „Az ez irányban kételkedők pedig ahelyett, hogy az e fajta *állításokat* visszautasítják és kemény tollharczokat vívnak, okosabban tennék, ha kísérleteznenének addig, mert legyenek meggyőződve, el kell érkezni annak az időnek, amikor a *nagyképű számadások* n az idő keresztül gázol, bebizonyítván, hogy hiba rejlett bennünk.“

Megvallom, hogy elgondolkodva tettem le a cikket, mert ilyen irányban soha eszem ágában sem volt kísérletezni.

Sok éves tapasztalataimmal, ismereteimmel összeegyeztetni nem tudtam, de az ellenkezőjét *bizonyítani* sem.

És a természet kifürkészhetetlen titkai, az emberi tudomány és eszme népes volta, emlékezetembe idézték Sokrátesnek eme mondását is: „Most tudom, hogy semmit sem tudok!“

Tépelődtem, gondolkoztam tovább, hiszen az emberi léleknek kiolthatatlan vágya, az *igazságos törekvés*.

Mindeneket megvizsgáljatok s ami jó azt megtartsátok. Tanítja az irás.

És én szót fogadtam a cikkírónak és kísérleteztem.

Elég drága komédia volt, hasznosabb dolgokra használhattam volna az időt!?

De talán a tapasztalatok leírása nem fog kárba-veszni, a kezdőknek szolgálhatok vele.

Másfelől kötelességszerű munkát is végzek, a mennyiben e közlőny juniusi számában érintettem a dolgot, *hogy épen kísérletezek, aminek számonadását is ígértem*. Tehát lássuk a kísérleteket.

Hogy minden kétséget kizáró meggyőződést szerezhessenek, — előre bocsátom — első sorban is a P. F. úr által leírt eljárást követtem.

A tavaszi átvizsgáláskor, — 1906. márczius 10-én — kapóra jött a dolog, a mennyiben egy „Bem“ nevű anyátlan családot találtam. Nyomban két erősebb családhoz hereépitményü kereteket osztottam be, hogy minél előbb herefiasítást kaphassak.

Április 20-án egy „Atyám emléke“ nevű családnál már herefiasítást találtam s egy keretet nyomban „Bem“-hez is adtam s vártam, figyeltem a csodaanya megszületését; de bizony csak here urfiak sétálgattak elé. Hiába ismételttem meg a kísérletet 2—3 ízben is, eredménytelen maradt.

Hogy a családot fel ne áldozzam, munkásfiasítással láttam el és 3 nap múlva anyabölcsöket emeltek s a család rendbe jött.

Ezért csak nem hagytam félbe a kísérleteket, Hátha-hátha!

Május hó 24 én, — elég badarság volt — épen a főmészélesi időre, meganyátlanítottam egy „Küri Klára“ nevű családot és elszedtem az összes munkás fiasítását, csupán a lefödötteteket hagytam nála s a hiányzókat lepetézett hereépitményü kereteikkel pótoltam.

Hogy minő lelkiismeretesen és következetességgel jártam el, abból megítélhető, hogy még ilyen kudarczok után is hittem a csodaanya megszületésében (?) és tovább kísérleteztem.

És nem hiába, mert ezennel ünnepélyesen kijelentem, hogy fáradozásaimat siker koronázta!

Kérem, kérem nincs mit megmosolyogni!

Én is vallom és állítom is, hogy a csodaanya megszületett! — Hogyan és miképen? Az már más kérdés!

Hogy a t. olvasó várakozását kielégítsem elmondom.

Kiválasztottam egy teljesen bepetézett és alul 3 ujjnyi szélességben herefiasításos keretet; felülről a munkás-fiasítást kivágtam olyformán, hogy lehetőség szerint az átmeneti sejteket sértetlenül a herefiasításhoz vágtam. Az így megcsontított keretet anyaevelőbe helyeztem s csakugyan megtörtént a csoda, mert a méhek az átmeneti sejtek fölé, — melyekből némelyik oly keveset különbözött a dolgozósejtektől, hogy csak gyakorlott szem ismerhette fel, — 3 drb anyabölcsöt emeltek, melynek egyikéből a 18-ik napon kivonult a várvavárt menyasszony.

Aki a méhek csodálatos építkezését ismeri és figyelemmel kísérte a sejtek sajátságos alakulásait, az is csak magyarázhatja a P ur által észlelteket.

Lehetséges, hogy nála is észrevétlenül ugyan, de csak ezen eset fordulhatott elő, mert tulajdonképen tisztán hereépitményű lép sokkal ritkábban fordul is elő mint a vegyes épitményű, mivel megfigyeléseim szerint a méhek rendszeren munkás-épitménnyel kezdik és heresejtekkal végzik a lépeket, ha már elegendő munkássejtjük van.

Előfordul az az eset is, hogy a heresejtek közé, különösen a lép megsérülése után, munkás-sejteket épitenek.

Azt megengedem — noha kísérleteim azt sem igazolták. — hogy a heresejtek fölé anyagölcst emelnek a méhek. Ilyen esetről tud báró Ambrózy és más méhészteknélyek is, de egybehangzóan azt is bizonyítják, hogy a *természetellenes táplálás miatt az álcza rövid időn elhal* (Erre még visszatérek.)

Ezek után *teljesen kizártnak tartom a herefiasításból nevelt anya lehetőségét.*

Hiszen a tudományos kutatások és a méhészek megfigyelései is egybehangzóan igazolták, hogy a petefészekben lévő *összes peték himneműek és életképesek*, s csupán az *ondószálak felvétele után* válhatnak nőneműekké. Az ondószálak felvételének idejére és módjára nézve, általánosan uralkodó és elfogadott észszerű magyarázat az, hogy midőn a megérett pete a petefészekből ki válik és az ondótartó nyílásánál el halad, **a sejtek szűkebb, vagy bővebb volta szerint**, vagy meg, vagy nem termékenyül. A megtermékenyült pete nőneművé lesz, a meg nem termékenyült, pedig himnemű marad.

Tehát a megtermékenyülést a *sejt nagysága* befolyásolja. Ugyanis, midőn az anya potrohát dolgozó sejtbe dugja, — mivel a potroh a sejtnél nagyobb is. — kénytelen összehuzni, mi által az ondótáskára nyomást gyakorolván, néhány ondószál kinyomul és a pete tompább végén behatolva, azt megtermékenyíti, illetve *nőneművé* teszi.

Ez pedig csupán a *dolgozó sejteknél*, — elvéve az ezekhez nagyon közel álló átmeneti sejteknél, — történhetik.

Heresejteknél épen ellenkezőleg áll a delog, a mennyiben

e sejtek a potrók behatolását *legkevésbbé sem akadályozzák* s így az összehúzódás kényszerűsége nem állván elő, az ondótásáára nyomást nem gyakorol, s így az ondószálak *nem nyomulhatnak* ki a pete megtermékenyítésére.

Marad tehát a pete az ami volt, himnemű, *amiből csak here származhatik*. Tehát úgy a fennálló elméletek, valamint Dzierdzon, Rodiczky, br. Ambrózy stb. méhészt tekintélyek megfigyelései és az én kísérleteimet igazolják.

Végezetül kijelentem, hogy én e tárgyal végeztem és fáradozásaimnak jutalma lészen, ha a kezdőknek szolgálatot tehettem.

Jankafalva, 1907. október 26-án.

Donáth Aladár.

Deczember a méhesben.

Az idő mind zordabbá válik. A mezőről a legutolsó virág is réges régen eltűnt. A fák lehullatták leveleiket. A természet mély álomba merült. A méheknek is alig akad egy-egy szép enyhe nap a hónap elején, a melyen fogságukból talán még kijöhetnének, de ritkán s a legnagyobb szükség ösztönözheti őket nemcsak a kaptár, hanem a gomoly elhagyására is, mert a hirtelen változó idő miatt vaj ki tudja visszatérhetnek-e még testvéreikhez, vagy elhagyatva, nyomcrultan kell a dermesztő hidegtől elveszniök.

Azért e hónapban a méheknek föltétlen nyugalmáról kell gondoskodnunk, hogy amit azok önkaratukból nem tesznek meg, ne legyenek kénytelenek külső erőszak befolyásának engedve megtenni. Szóval a méhek téli életében azt a sokszor hangoztatott nyugalom a fő, ezzel pedig a méhésznek vajmi kevés dolga van.

Mindazonáltal a méhésznek télen át is van elég dolga, ha nem is közvetlenül a méhekkal, de a jövő évi előkészületek képezik téli feladatát, hogy tavasszal amikor a méhek már gondozást és munkát igényelnek, ne legyen kénytelen a rájuk szánt időt oly dolgok elvégzésével is megosztani, a melyeket a téli hónapokban kényelmesen és nyugodtan elvégezhetett volna, ha idejét arra használja fel.

Ilyen téli munkái a méhésznek a következők :

1. A kaptárkészítés és javítás. Nincs áldásosabb a gazdaságban annál, ha a gazda minél több dologhoz ért, mert az a pénzt amit egyes munkák elkészítéseért, másoknak ad a tiszta haszonhoz számíthatja. Ezért tanácsos minden méhes gazdának — ha csak teheti — a kaptárkészítést sajátítsa el, mert a kaptárbeszerzés érinti legérzékenyebben a méhész tárczáját. Pedig kis gyakorlattal, csekély megfigyeléssel — s nem mondom — mert elég nehéz munkával meglehetősen jó kaptárt képes előállítani bárki, mert annyiszor meg volt irva annak minden mérete és szerkezete, hogy épen ezen fönnakadni teljes lehetetlen. Ha pedig valaki nem vállalkoznék rá, legalább ócska kaptárait tatarozza ki csinosan.

2. Keretkészítés. A méhészetben nagy szerepet játszik s talán épen döntő szerepet a lépkerek számának nagysága. Azért nagyon helyesen teszi a méhész, ha a téli esték unalmait keretszegezéssel üzi el, hogy tavasszal ezekre ne legyen gondja, hanem amikor szükség van rá legyen mihez nyulnia.

3. A viaszfőzés és műlép készítés is az előbbiekhöz hasonló fontos téli munka, s a kinek hozzávaló eszközei megvannak, s nem fog a készítéshez az a saját hasznának esküdt ellensége.

4. A méhészeti munkák olvasása is épen olyan feladata a méhésznek, mint mindazoknak, a kik haladni óhajtanak, mert nincs olyan tapasztalt, olyan tudományos ember, aki tudását a legegyszerűbb emberek tapasztalataival ne *gazdagíthatná, hisz* a jó méhész is mint a jó pap holtig tanul.

5. Végül mennyi okos dolog, tapasztalat, hasznos gondolat ment veszendőbe, hogy azt az emberek le nem irták. Mennyivel előbbre volnánk, ha ezeket az elveszett dolgokat birhatnók. Azért nagyon üdvös, hasznos és szép dolog, hogy tapasztalainkat írjuk föl s a szaklapokban tegyük közzé, hogy mások is tanuljanak tőlünk és mi is másoktól. Ez egyrészt emberi szent kötelesség, másrészt meg nevünket tesszük ismertté, becsültté embertársaink előtt.

Ezek volnának téli teendőink, kötelességeink a miknek, ha csak egy részét teljesítettük is jutalom nélkül nem marad

Apróságok.

Az ályanyás törzsön hogyan segítsünk? Tudvalevő, hogy az a család, melynek nincs módjában az elveszített anya helyett újat nevelni ályanyás lesz. Ezen állapotot a méhek külső járásáról nehezen lehet felismerni, csak is többszöri figyelés után vehetjük észre, hogy a munkás méhek mind fogynak, hovatovább mind kevesebb a röplyukon való ki és bejárás. Ha ezt még ideje korán észre vesszük, azonnal bontsuk fel a kaptárt s a benne látottakból azonnal meggyözödhethünk az ályanyaságról. A lépek belsejében a petezés rendetlen, egyes sejtekben több pete van, s azok többnyire a sejt oldalfalához vannak tapasztva s a mellette való sejt üres. A dolgozó sejtekben pupos fiasítást látunk. (Ezekből lesznek a törpe herék.)

Az ályanyás családon nem lehet úgy segíteni, mint a rendes anyátlan családon — ennek hiába adunk be új anyát, anyabölcsőt — friss petét — abból rendes anya soha sem lesz, az új anyát leölik, az anya sejtet lerágják.

Ha az ályanyás családot azonban továbbra is fennakarjuk tartani mint családot, azt a következőképpen érjük el: Estve felé mikor a méhek a röplyést már megszüntették, az összes kereteket méhekkal együtt szedjük ki egy anyanevelőbe s a kaptárba visszamaradt méheket pedig seperjük ki. Egy távolabb eső erősebb családból keressük ki az anyát s 2—3 fiasításos kerettel s a rajta levő méhekkal tegyük át az ályanyás család helyére s másnap estig úgy ezt, mint az ályanyás családot ne engedjük ki; harmadnap reggelén mindkét családot engedjük röplyedni. Az ályanyás családtól haza röplyő méhek észreveszik, hogy ott rendes családi élet van ök is munkába állanak s hozzá fognak a gyűjtéshez. Az ályanyás család méhek száma 2—3 nap alatt annyira meg fogy, hogy a még visszamaradtakat kisöpörhetjük, s úgy a mézes, mint virágporos lépeket beadhatjuk az új családnak. Az anyátlanul maradt családnál pedig vigyázzunk, hogy friss pete, vagy anya sejt legyen.

A méhtetvekről. A méhek egyik legnagyobb ellensége a méhtetű, mely a méhek hátába kapaszkodva állandóan nyugtalanítja áldozatát. Többféle orvosságot olvastam már a méh-

ellenség elpusztításának, ezek közül azonban a következőt tartom a leghelyesebbnek: Estve terpentinben mártot darab posztót tegyünk be az alj deszkára s reggel látni fogjuk, hogy nagy mennyiségű élettelen méhtetű lesz az alj deszkán, honnan ezt azonnal, valamint a posztót el kell távolítani. A méhek ez által megszabadulnak az alkalmatlan élősdiectől.

A méhszurás gyógyszere. Olyan orvosságot, mely a méhszurást hatástalanná tenné, eddig még nem találtak fel, enyhítő szer azonban már több van, melyek mesterségesen a gyógyszerárba pénzért kapható elemek összetételei. A méhszurás fájdalmát elvenni nem lehet — enyhíteni s megakadályozni a feldagadást azonban lehet és pedig a legegyszerűbb szerrel. Tegyük egy csuporba vagy pohárba egy marék hamut s arra öntsünk forró vizet, s hagyjuk úgy a méhesbe, a hamu alá száll, s a tiszta lug felül marad. Méhszuráskor a fullánk eltávolítása után a sebet azonnal e luggal jól dörzsöljük be, a fájdalom enyhülni fog s arcunk nem fog feldagadni.

Tagsági díjat fizettek.

1904. évre: Szöllösi István, Dr. Szini János, Benedek Gábor 4—4 K.

1905. évre: Dr. Szini János, Löb A. Vilmos, Benedek Gábor, Horváth Károly 4—4 K.

1906. évre: Dr. Szini János, Kerekes István, Voith Gergely, Horváth Károly, Máté István, Orsz. Magy. Gazd. Egylet 4—4 K.

1907. évre: Albert Ödön, Soó József, Zacher László, Apollonie Fontency, dr. Szini János, Varró Miklós, Botár József, Székely Győző, Kerekes István, Dr. Zilahi Kiss Endre, Voith Gergely, Csoréa Todor, Horváth Károly, Török István, Máté István, Orsz. Magy. Gazd.-Egylet, Sebesi Ákosné, Czink Ferencz, Kocsuba János, Kénossy Lajos, Weiszpik Sándor 4—4 K.

Kolozsvárt 1907. november 20.

Zsögön Rácz, s. k.
pénztáros.

Tartalom: Közgyűlési meghívó. — Felhívás. — Költségelőirányzat az 1908 évre. — Az álnyaság. Sándor G. — A méhek száma. Dr. Fényes Kálmán: — Herefiasításból nevelt anya? Donáth Aladár. — Deczember a méhesben. — Apróságok. — Tagsági díjat fizettek.

Apró hirdetések.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, min-

dennemü méhészeti eszközöket rak-táron tartok s a legjutányosabb áron készíték, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is.

Sajler Géza, bádogos
Kolozsvár, Mátyás- király-u 2. sz.

Kivonat az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak Részvény-Társaság 35. számú külön árjegyzékéből

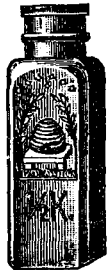
Mézes- és méhészeti üveg-czikkekről.

1879. sz.

Nikkelezett fedéllel, parafa és pergament betéttel, valamint színezett czimkével

1/8 kg. 14 f.
1/4 " 16 "
1/2 " 22 "
1 " 30 "

1880. sz.

Karimás nyakkal (fedő nélkül) és egy színezett czimkével

1/8 kg. 8 f.
1/4 " 10 "
1/2 " 14 "
1 " 22 "

1831. sz.

Lecsizolt nyakkal

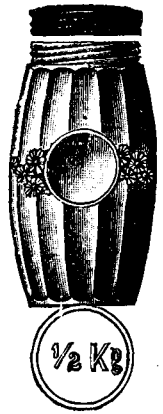
1/4 kg. 12 f.
1/2 " 16 "
1 " 24 "

1823. sz.

üvegfedővel, fémcsavarral és gumigyűrűvel

0 25 kg 36 fill.
0 35 " 40 "
0 5 " 48 "
0 6 " 52 "
0 7 " 56 "
0 8 " 60 "
1 " 80 "

2239. sz.

Nikkelezett fedéllel, parafa és pergament betéttel, valamint színezett czimkével

1/8 kg. 17 fill.
1/4 " 20 "
1/2 " 26 "
1 " 35 "

Gyárak: Uj-Antalvölgy, Fekete-Erdő, Salgótarján, Kis-Kapocs, Beél.

Finom kristály asztalkészletekről, csizolt-, préselt- s közönséges öblös üvegektől. gyógyszerészeti-, gyermekápolási- és kórházi czikkekről, valamint petroleum-, gáz-, Auer-, villamos és acetylen lámpakellékekről szóló képes árjegyzékeinket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg.

Budapesti főraktár: VI., Nagymező-utcza 8. szám.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utcza 10.

